tuberkuloosi.fi

10 KYSYMYSTÄ LATENTISTA TUBERKULOOSI-INFEKTIOSTA (LTBI)

Tuberkuloosi on yleinen sairaus maailmalla. Sen aiheuttaa Mycobacterium tuberculosis-bakteeri. Tuberkuloosia on useimmin keuhkoissa, jolloin se voi tarttua hengitysilman välityksellä ihmisestä toiseen. Tautia esiintyy muuallakin elimistössä, mutta muut tautimuodot eivät tartuta.

Tuberkuloosin tartunta ja sairaus ovat eri asia, sillä tartunnan saaneista vain pieni osa sairastuu tuberkuloosiin. Suurella osalla bakteerit jäävät uinuvana elimistöön, jolloin kyseessä on latentti (piilevä) tuberkuloosi-infektio

FILHA 1907

10 KYSYMYSTÄ LATENTISTA TUBERKULOOSI-INFEKTIOSTA (LTBI)

tuberkuloosi.fi

1

Mikä on latentti tuberkuloosi-infektio?

- Se on tila, jossa tartunnan jälkeen bakteerit jäävät lepotilaan elimistöön eivätkä aiheuta tuberkuloosisairautta. Henkilö on oireeton eikä tartuta tuberkuloosia muihin ihmisiin.

2

Suojaako BCG-rokotus tuberkuloositartunnalta?

- BCG-rokotus ei suojaa tartunnalta, mutta vähentää pienten lasten riskiä sairastua vaikeaan tuberkuloosisairauteen.

3

Miten latentti tuberkuloosi-infektio todetaan?

- Se todetaan verikoetestillä. Jos verikoetesti on positiivinen, tehdään keuhkojen röntgenkuvaus ja tutkitaan tarvittaessa yskösnäytteet aktiivin keuhkosairauden poissulkemiseksi.

4

Voiko henkilö, jolla on latentti tuberkuloosi-infektio sairastua myöhemmin tuberkuloosiin?

- Kyllä, bakteerit voivat aktivoitua ja lisääntyä, jolloin kehittyy tuberkuloosisairaus.
- Noin yksi kymmenestä tartunnan saaneesta sairastuu tuberkuloosiin.
- Sairastumisen riski on suurin ensimmäisen 2 vuoden aikana tartunnan jälkeen, mutta tauti voi aktivoitua vielä vuosikymmenienkin kuluttua elimistön immuunipuolustuskyvyn heikentyessä.

5

Voiko sairastumista jotenkin ehkäistä?

- Hyvä ravitsemustila, D-vitamiinin saannista huolehtiminen ja päihteettömyys tukevat elimistön puolustuskykyä.
- Latentin tuberkuloosi-infektion kehittymistä tuberkuloosisairaudeksi voidaan estää lääkehoidolla.

1907 FILHA

10 KYSYMYSTÄ LATENTISTA TUBERKULOOSI-INFEKTIOSTA (LTBI)

6

Kenelle annetaan sairastumista ehkäisevä lääkehoito?

- Lääkehoito annetaan tartunnan saaneille henkilöille, joiden sairastumisriski on suurentunut.
  - henkilöt, joilla on tartunnanjäljitystutkimuksissa todettu tartunta
  - HIV-positiiviset henkilöt
  - alle 16-vuotiaat pakolais- ja turvapaikanhakijalapset
  - henkilöt, joilla on elimistön puolustuskykyä heikentävä lääkitys (esim TNF-salpaaja, suun kautta otettava kortisoni) tai sairaus (esim vaikea munuaisten vajaatoiminta, elinsiirto, kivipölykeuhko)

7

Mitä hyötyä ehkäisevästä lääkehoidosta on?

- Lääkehoidolla voidaan estää tuberkuloosiin sairastuminen valtaosalla hoidon saaneista. Hoidolla tuetaan tartunnan saaneen terveyttä ja vähennetään hänen lähipiirinsä riskiä saada tuberkuloositartunta.

8

Miten lääkehoito toteutetaan?

- Lääkehoito on vapaaehtoista ja se on hoidettavalle maksuton.
- Hoito aloitetaan erikoissairaanhoidon poliklinikalla.
- Hoidossa käytetään 1-2 tuberkuloosilääkettä ja hoidon aikana tarkistetaan verikokeita
- Hoito kestää 1-6 kk, tavallisimmin 3kk riippuen käytetyistä lääkkeistä.
- Lääkekuuri on tärkeää ottaa loppuun saakka, jotta hoito tehoaa.

9

Voiko lääkehoidosta tulla haittavaikutuksia?

- Kyllä voi. Jos epäilee haittavaikutusoireita, niistä on aina hyvä kertoa lääkehoitoa seuraavalle hoitajalle ja lääkärille.
- Lievät haittavaikutukset ovat tavallisia. Yleensä ne väistyvät ensimmäisten hoitoviikkojen aikana. Niitä voidaan lievittää monin tavoin ja oireenmukaisella lääkityksellä.
- Lieviä haittavaikutuksia ovat mm. pahoinvointi, ruokahaluttomuus, vatsavaivat, lievä ihottuma, ihon kutina, nivelkivut ja päänsärky. Virtsan värjäytyminen punaiseksi on vaaraton ilmiö ja liittyy rifampisiini-lääkkeeseen.
- Vakavat haittavaikutukset ovat harvinaisia. Niistä pitää heti ottaa yhteyttä hoitavaan lääkäriin tai päivystysasemalle.
- Vakavia haittavaikutuksia ovat mm. kuumeilu, oksentelu, voimakas vatsakipu, raajojen puutuminen ja pistely, ihon ja silmien valkuaisten muuttuminen keltaiseksi, laaja-alainen ihottuma tai limakalvomuutokset, kouristuskohtaus, tavallisesta poikkeava ikenien tai nenän verenvuoto, jänteen (yleensä akillesjänne) kipeytyminen tai arkuus
- ·Lääkehoito voi aiheuttaa maksatulehduksen. Alkoholi ja parasetamoli kipulääkitys lisäävät maksatulehduksen riskiä, joten niiden käyttöä on tarpeen välttää lääkehoidon aikana.

10

Voiko ehkäisevän lääkehoidon jälkeen sairastua tuberkuloosiin?

- Lääkehoito vähentää merkittävästi riskiä sairastua tuberkuloosiin mutta ei poista sitä kokonaan.
- Lääkehoito ei myöskään suojaa mahdolliselta uudelta tartunnalta.
- Hakeudu tutkimuksiin terveysasemalle, jos sinulle tulee tuberkuloosiin viittaavaa oiretta kuten
  - pitkittynyttä yli 2-3 viikkoa jatkunutta yskää
  - pitkittynyttä limannousua keuhkoputkista
  - veriviiruja yskösliman seassa
  - epäselvää kuumeilua
  - poikkeavaa yöhikoilua
  - laihtumista

Filhan sivustolta löytyy lisätietoa www.tuberkuloosi.fi → perustiedot → latentti tuberkuloosi-infektio